

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Råstofinitiativet – opfyldelse af vores kritiske behov for vækst og arbejdspladser i Europa

KOM(2008) 699 endelig

(2009/C 277/19)

Ordfører: **Dumitru FORNEA**

Kommissionen besluttede den 4. november 2008 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Råstofinitiativet – opfyldelse af vores kritiske behov for vækst og arbejdspladser i Europa

KOM(2008) 699 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer, som udpegede Dumitru Fornea til ordfører. Den Rådgivende Kommission vedtog sin udtalelse den 23. april 2009.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 453. plenarforsamling den 13.-14. maj 2009, mødet den 13. maj, følgende udtalelse med 194 stemmer for, 4 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger ⁽¹⁾

EØSU anbefaler følgende:

1.1. Efter japansk og amerikansk forbillede (i dette tilfælde *National Research Council*) burde EU på basis af medlemsstaternes analyse af deres egen situation skabe sig et overblik over de strategiske og kritiske råstoffer. Især bør medlemsstaterne vurdere deres råstofforsyningspolitik i lyset af, hvad der er kritisk behov for set ud fra den enkelte medlemsstats såvel som hele EU's synsvinkel. Den afgørende betydning af diverse råstoffer skal revideres regelmæssigt om muligt hvert andet eller tredje år for i tide at reagere på eventuelle ændringer.

1.2. En workshop i OECD's og BIAC's (OECD's rådgivende udvalg for handel og industri) regi om adgang til råstoffer kunne måske være et godt udgangspunkt, men ville med det samme begrænse EU's råderum. EU skal fastlægge, hvilke lande der allerede råder over kritiske råstoffer og leverer sådanne råstoffer til andre lande nu eller i fremtiden. Det skal vurderes, hvorvidt det er muligt eller nyttigt at arbejde sammen med sådanne lande. Skulle dette være tilfældet, bør der tages diplomatiske skridt.

1.3. EØSU er meget interesseret i – og vil også gerne deltage i – eventuelle konferencer planlagt af det tjekkiske, svenske og spanske formandskab i 2009-2010 om spørgsmålet om udbud og efterspørgsel efter mineralressourcer og om temaer som adgang til land, bedst egnede teknologier og kapacitetsopbygning.

1.4. Kommissionen bør satse mere på at støtte effektive internationale forhandlinger ikke kun for at fjerne urimelige handelshindringer og -fordrejninger, men også for at hjælpe med til at udforme bi- og multilaterale investeringsaftaler.

1.5. Hvis et land uden for EU overtræder WTO-reglerne (f.eks. indførelse af eksportafgifter eller begrænsninger med hensyn til materialer), bør Kommissionen tage de nødvendige mekanismer i brug.

1.6. EU's todsatser bør fastsættes på et sådant niveau, at bæredygtigt producerede råstoffer ikke udelukkes fra EU-markedet. De eksisterende todsatser skal revideres for at finde frem til, hvilke satser der skal tilpasses.

1.7. EU skal udøve et aktivt råstofdiplomati for at sikre adgang til råstoffer. Det skal bidrage til at skabe fonde og programmer til kapacitetsopbygning for at støtte en bæredygtig råstofproduktion samt økonomiske og sociale fremskridt i udviklingslandene.

1.8. Kommissionen skal deltage aktivt i de årlige møder i verdensforummet af ministre for minedrift og regeringsforummet om minedrift og metaller for at etablere bedre kontakt til en række fremtrædende verdensaktører på dette område for at kortlægge og udbygge EU's investeringsmuligheder.

1.9. Der skal laves en opgørelse over eksempler på god lovgivning med hensyn til råstofvirksomheders arealanvendelse for at forenkle procedurerne og mindske steriliseringen af mineralressourcerne som følge af mangelfuld arealudnyttelse.

⁽¹⁾ Detaljerede anbefalinger fremgår af EØSU's udtalelse om Minedrift uden for energisektoren i Europa vedtaget den 9. juli 2008 og offentliggjort i EUT 2009/C27/19. Anbefalingerne her supplerer dem, der blev fremsat i denne tidligere udtalelse.

1.10. Kommissionen bør fortsat støtte den europæiske teknologiplatform for bæredygtige mineralressourcer og medtage temaerne heri i de kommende krav for perioden 2009-2013. Det er også vigtigt, at råstofrelaterede emner bliver et af de prioriterede indsatsområder i det ottende F&U-rammeprogram som f.eks. fremme af energi- og råstofeffektiviteten.

1.11. På basis af en fuld livscyklusanalyse skal Kommissionen udvikle en objektiv metode til at evaluere foranstaltninger til ressourceeffektivitet og en eventuel matrialesubstitutionspolitik.

1.12. Kommissionen bør skærpe genbrugsforanstaltningerne, lette brugen af sekundære råstoffer i EU og foreslå tredjelande fornuftige genbrugs-, genanvendelses- og nyttiggørelsesstrategier ved at fremme bedste praksis på internationalt plan.

1.13. Der er behov for yderligere samråd og forskning for bedre at forstå, hvorvidt de metoder, der anvendes på ikke-energetiske mineralske råstoffer, kan finde anvendelse på vedvarende ikke-energetiske råstoffer som f.eks. træ, hud og læder (Kommissionens meddelelse handler især om sikringen af forsyningen med ikke-energetiske råstoffer. Det er et åbent spørgsmål, om det er den bedste løsning at anvende den samme procedure for andre råstoffer, men gennem et snævert samarbejde mellem Kommissionens specialiserede tjenestegrene vil det afgjort være muligt at skabe et integreret instrument for en vurdering af potentialet i alle de strategiske og kritiske råstoffer for europæisk industri og forsvar).

2. Baggrund

2.1. Den vedvarende tendens til stadig stigende råstofpriser er i det mindste midlertidigt standset. Kommissionen går dog i sin meddelelse ud fra, at priserne på ny vil stige, og at »væksten i de nye vækstøkonomier i fremtiden vil opretholde et højt pres på efterspørgslen efter råstoffer«. To faktorer vil i den forbindelse spille en kritisk rolle. For det første vil vækstøkonomierne, især Kina, være i stand til uden problemer at omstille sig fra den nuværende vækstmodel, der hovedsagelig er baseret på faste kapitalinvesteringer i erhvervsmuligheder i den eksportorienterede fremstillingsindustri til en, hvor det indenlandske forbrug er den drivende kraft? For det andet vil sidstnævnte vækstmodel resultere i den samme stigningstakt i efterspørgslen efter råstoffer?

2.2. Som det påpeges i meddelelsen, er EU selvforsynende med byggetekniske mineraler (en sektor hvor udenlandske leverandører er dårligere stillet på grund af høje transportudgifter i forhold til materialernes værdi), men er afhængig af import af visse materialer af strategisk økonomisk betydning. Deres strategiske betydning skyldes, at deres betydning for industriproduktionen kraftigt

overstiger deres økonomiske værdi, og at kun et begrænset antal producenter og lande, hvoraf visse er forbundet med store politiske risici, leverer disse materialer.

2.3. I sin meddelelse giver Kommissionen udtryk for en række forhold, der truer forsyningssikkerheden. Afhængig af indfaldsvinklen og årsagen til forsyningsproblemerne kan man skelne mellem fire risikotyper:

- øget konkurrence om de tilgængelige råstoffer, hvilket fører til højere priser og nye anvendelser af såvel primære som sekundære ressourcer;
- »hamstring« af råstoffer ved hjælp af eksporthindringer som f.eks. eksportafgifter og dobbelte prissystemer (en række eksempler anføres i meddelelsen);
- konkurrence om indtægtsgivende råstoffer i tredjelande (f.eks. konkurrence om investeringsmuligheder og adgang til mineralforekomster i Afrika);
- risiko for afbrydelser i forsyningen af råstoffer af strategisk økonomisk betydning (f.eks. sjældne jordelementer (REE - alle grønne og energieffektive teknologier fører til øget brug af sjældne jordelementer (f.eks. indgår der i en hybridbil 20 kg sjældne jordelementer). Kina er den største producent, men også den største forbruger af disse grundstoffer. Indtil dato er der meget få økonomisk rentable alternativer til den kinesiske eksport af REE); disse sjældne jordelementer findes kun på nogle få steder, og deres anvendelse er vigtig i en række produkter). Kritiske mineraler kan være et stærkt forhandlingsinstrument og endog anvendes som våben i en økonomisk krig.

2.4. De to første risikoforformer har direkte konsekvenser for de europæiske råstofforarbejdende virksomheders konkurrenceevne, og da de skyldes konkurrencefordrejende praksis eller handelspolitiske foranstaltninger skal deres konsekvenser imødegås inden for rammerne af handels- og konkurrencepolitikken.

2.5. Den tredje risiko har mindre indvirkning på virksomheder, der forarbejder råstoffer, da der ikke umiddelbart er nogen grund til at forvente, at ejere af naturrigdomme kan have interesse i at gøre forskel på kunderne til skade for europæiske virksomheder, men der er grund til at være betænkelig ved de langsigtede konsekvenser for den europæiske minesektors konkurrenceevne samt effekten på Europas position som et centrum for finansiering, teknologisk udvikling og samarbejde inden for minedrift. Den seneste udvikling på dette område giver også anledning til betænkeligheder med hensyn til mulighederne for bæredygtig udvikling i udviklingslande, der er afhængige af eksport af naturrigdomme.

2.6. Den fjerde risikotype kan udgøre en alvorlig trussel mod den økonomiske struktur og beskæftigelsen i EU, da produktionen kan gå helt i stå på grund af manglen på de nødvendige materialer. Denne risiko skal takles umiddelbart eventuelt ved hjælp af foranstaltninger, man ikke hidtil har overvejet. Det er værd at bemærke, at såvel De Forenede Stater (jf. rapporten fra National Research Council Minerals, Critical Minerals and the US Economy, www.nap.edu/catalog.php?record_id=12034), som Japan (jf. Guidelines for Securing National Resources, www.meti.go.jp/english/press/data/nBackIssue200803.html) har set Alvoren heri og har planlagt nye initiativer. Det er også blevet antydnet i medierne, at Kina er begyndt at skabe forråd af råstoffer for at imødegå virkningerne af forsyningsafbrydelser.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg stiller sig positivt over for Kommissionens meddelelse (KOM(2008) 699, Råstofinitiativet), da det foreslåede initiativ er af væsentlig betydning, hvis man vil sikre EU's bæredygtige forsyning af ikke-energi råstoffer, især mineralske naturrigdomme (jf. side 3 i KOM(2008) 699 endelig) for at kunne opfylde vores kritiske behov for vækst og arbejdspladser. Det opfordrer til, at man snarest skaber de nødvendige strukturer og tilvejebringer de krævede ressourcer, der kan bidrage til at kunne gennemføre de foreslåede foranstaltninger.

3.2. Repræsentanterne for civilsamfundet har igennem lang tid gjort sig til talsmand for en integreret tilgang i råstofspørgsmålet, der kunne samle flere EU-politikker og programmer. Det er derfor godt, at Kommissionen med dette initiativ kommer med konkrete forslag til, hvordan man kan løse problemerne med at sikre EU's industri bæredygtig forsyning med ikke-energi råstoffer især ved at kombinere en forbedring af EU's og resten af verdens råstofforsyning med foranstaltninger, der forbedrer ressourceeffektiviteten og genindvindingsaktiviteterne.

3.3. Selv om råstofpolitikken og planlægningen af arealanvendelsen er underlagt nærhedsprincippet har den internationale udvikling klart vist, at der er behov for en mere koordineret tilgang på EU-plan.

3.4. EØSU konstaterer med tilfredshed, at de udfordringer og løsninger, som Kommissionen nævner i sin meddelelse, næsten er sammenfaldende med dem, det fremførte i en initiativudtalelse for nylig om dette emne ⁽²⁾. Formålet med dette dokument var i god tid at orientere Kommissionen om civilsamfundets standpunkt, og forud gik en omfattende høringsproces på foranledning af dets Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer på foranledning af et informationspapir om sikring af råstofforsyningen til europæisk erhvervsliv (IP/07/767 af 5. juni 2007), som var et første skridt mod det nu forelagte råstofinitiativ.

3.5. På baggrund af EU's bestræbelser på at imødegå klimaforandringen ved hjælp af en global tilgang gående ud på at forbedre energieffektiviteten af de anvendte teknologier, fremme ansvarlig brug af naturrigdomme og ved at gøre erhvervslivet grønnere, understreger EØSU endnu en gang den strategiske betydning af en sikker forsyning af ikke-energi mineraler og af en europæisk energipolitik, der fokuserer på den indbyrdes afhængighed mellem disse sektorer på grund af den teknologiske faktor.

3.6. EU er stærk afhængig af importen af »high-tech«-metaller. Uden sikker adgang til sådanne metaller og sjældne råstoffer (med hensyn til konkurrence, risici, geografisk koncentration af ressourcer og produktionsfaciliteter) vil det ikke kunne klare overgangen til bæredygtig produktion og grønne teknologier ⁽³⁾.

3.7. Den foreliggende meddelelse kan ses som en SWOT-analyse af EU's råstofforsyning i dag. Der er derfor nu behov for, at der med koordineret støtte fra EU-medlemsstaterne og afstemte aktioner fra de berørte tjenestegrene i Kommissionen (DEV, ENTR, ENV, EUROSTAT, REGIO, RELEX, RTD) træffes en række foranstaltninger, som involverer ikke blot Kommissionen, men også de centrale aktører (*downstream* udvindingsindustrier (the International Council on Mining and Metals (ICMM) skal også inddrages heri og opfordres til, via sin internationale mineralressourcesektor at bidrage til at udvikle en vision og bibringe den nødvendige ekspertise for at komplettere Euromines' mere EU-orienterede vision), erhvervslivet, institutter for geologiske undersøgelser, civilsamfundet) for at øge EU's forsyningssikkerhed i overensstemmelse med målet om bæredygtig udvikling.

3.8. De nuværende EU-strukturer på dette område er for svage og skal derfor udbygges. Beslutningerne skal træffes på et højere niveau, den tekniske og økonomiske analyse af de fremtidige råstofbehov skal styrkes, og der skal gøres en ekstra indsats for at få mest muligt rent teknisk og økonomisk ud af de europæiske ressourcer og i tilfælde af ikke-europæiske ressourcer at øge den bæredygtige forsyning. Det er også nødvendigt med en mere langsigtet strategi og en kontrolmekanisme, da investeringer i råstofudvinning ofte først bliver økonomisk rentable efter længere tid.

3.9. Meddelelsen bygger på følgende principper:

3.9.1. Forsyningssikkerheden betyder i første omgang, at man skal sørge for, at europæisk økonomi ikke kommer i problemer på grund af uregelmæssigheder i forsyningen af råstoffer, men det betyder også, at man sikrer forbrugernes interesser, de råstofafhængige og råstofproducerende europæiske virksomheders interesser samtidig med, at der sikres lige konkurrencevilkår. Alle

⁽²⁾ Udtalelse om Minedrift uden for energisektoren i Europa, EUT C 27 af 3. februar 2009.

⁽³⁾ Jf. EØSU's udtalelse om Minedrift uden for energisektoren i Europa, EUT C 27 af 3. 2.2009, pkt. 2.5.

disse interesser skal varetages og føres ud i livet samtidig med, at man tager hensyn til EU's forpligtelser og politik med hensyn til såvel international udvikling som miljømæssig og social bæredygtighed. Råstofforbruget skal optimeres, i hvilken forbindelse man tager højde for samspillet med miljøet, for befolkningens behov og brugen af bæredygtig energi.

3.9.2. EU's råstofpolitik skal baseres på et **solidt analytisk grundlag**. Derfor er det nødvendigt, at den relevante information indsamles, og at den analyseres ved hjælp af de bedst mulige metoder.

3.10. Der er stor forskel på lovgivningen vedrørende råstoffer inden for EU, og der er betydelige muligheder for at forbedre situationen i visse medlemsstater ved at udveksle oplysninger om bedste praksis.

4. Kommentarer til den foreslåede politik ⁽⁴⁾

4.1. *Første søjle: adgang til råstoffer på verdensmarkederne uden forvridninger*

4.1.1. Ifølge meddelelsen skal EU (i) udøve et aktivt råstofdiplomati for at sikre adgang til råstoffer, (ii) fremme øget internationalt samarbejde og (iii) prioritere adgangen til råstoffer i sin handels- og lovgivningspolitik.

4.1.2. EU skal føre forhandlinger med ressourcerige lande om adgangen til deres råstoffer. Inden for rammerne af EU's udviklingspolitik skal der skabes **fonde og programmer for at hjælpe disse lande til på bæredygtig vis at producere og udvikle råstoffer**.

4.1.3. EU bør revidere sine støtteordninger til medlemsstater og nabolande, da transporten af ressourcer fra disse lande kan foregå på en mere bæredygtig måde. Specielt bør der ydes støtte til de seneste medlemsstater, Balkanlandene, Nordafrika og Tyrkiet. Ved udarbejdelsen af en råstof- og udviklingsstrategi kunne EU med fordel basere sig på Resource Endowment Initiative ved Det Internationale Råd for Minedrift (dette initiativ blev iværksat i 2004 af Det Internationale Råd for Minedrift og Metal. Målet er at identificere bedste praksis for investering i minedrift og metaller på nationalt og regionalt plan samt virksomhedsplan i udviklingslande).

4.1.4. Flere konkrete anbefalinger falder inden for kategorien **»styrkelse af overensstemmelsen mellem EU's udviklingspolitik og EU's behov for adgang uden forvridninger til råstoffer«**.

Kommissionens forslag med hensyn til »styrkelse af stater«, »fremme af et sundt investeringsklima« og »fremme af bæredygtig forvaltning af råstoffer« er alle relevante og konstruktive.

4.1.5. EU's toldsatser bør fastsættes på et sådant niveau, at bæredygtigt producerede råstoffer ikke udelukkes fra EU-markedet. De eksisterende toldsatser skal revideres for at finde frem til, hvilke satser der skal tilpasses.

4.1.6. Støtten til udviklingslande som led i råstofproblematikken skal først og fremmest være rettet mod **kapacitetsopbygning**, og målet skal være at hjælpe disse lande med at formulere og gennemføre foranstaltninger, der sikrer, at produktionen og eksporten af råstoffer kommer deres udvikling mest muligt til gode. I denne sammenhæng er det især vigtigt at støtte politikker og tilgange, som inddrager et så bredt udsnit af befolkningen som muligt, og som først og fremmest tager hensyn til lokalbefolkningens behov og interesser.

4.1.7. **Udviklingsbistand** på råstofområdet skal også bygge på brede koalitioner og partnerskaber for at inddrage alle interesse-rede parter herunder især råstofindustrien, civilsamfundsorganisationer og myndigheder på alle niveauer.

Et væsentligt element i støtten til råstofproducerende udviklingslande er **anlæggelsen af infrastruktur**, som kan gavne såvel råstofproducerende virksomheder som mindre virksomheder, landbrugssamfund og andre landbrugsøkonomiske aktiviteter. Denne form for udviklingssamarbejde er blevet kritiseret for ikke at bidrage tilstrækkeligt til udviklingen, men det er en kendsgerning, at en bedre infrastruktur også imødekommer udviklingslandenes stærke behov for at stimulere deres udvikling, og at andre støtteforanstaltninger ikke har ført til tilfredsstillende investeringer.

4.1.8. I meddelelsen understreges det klart, at udarbejdelsen af **statistikker over handelen** med råstoffer ikke er nogen let opgave. Statistikkerne er baseret på toldrapporter, der er opstillet ved hjælp af *Standard International Trade Classification* (SITC), *Harmonised System* (HS) eller *Broad Economic Categories Classification* (BEC) og præges af de undertiden sparsomme oplysninger, som visse lande indsender. Endvidere kan handelsstatistikker kun give ringe oplysninger om det reelle råstofforbrug i verdensøkonomien – oplysninger der er absolut nødvendige – da de ikke indeholder oplysninger om indholdet af mineraler og metaller i omsatte koncentreter, halvfabrikata og forarbejdede produkter. Det skal derfor undersøges og skabes enighed på internationalt plan om, hvordan det statistiske system kan forbedres, således at det giver et bedre billede af det reelle forbrug af mineraler og metaller. Man kunne forestille sig brugen af »proxy«-værdier for indholdet af mineraler og metaller i en standardbil, en standard-ton papir etc.

⁽⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelse EUT C 27 af 3.2.2009, s. 82.

4.1.9. Kommissionen behandler i sin meddelelse EU's handels- og reguleringspolitik ret indgående. Der nævnes en række områder af vital interesse for EU, hvor foranstaltninger er påkrævet. Blandt de fremførte punkter skal især fremhæves, at EU »også (bør) holde øje med EU's toldordning for at sikre **sammenhæng med udviklingen i EU's efterspørgsel efter råstoffer** og navnlig **overveje metoder til at reducere importrestriktioner for råstoffer**«.

4.1.10. EU's stræben efter bæredygtig udvikling må ikke gøre det blind for eventuelle konsekvenser uden for EU's grænser og ikke bruges som undskyldning eller forklaring på foranstaltninger til begrænsning af handelen, som strider imod forbrugernes interesser og til skade for miljøet. At EU vil sikre sin råstofforsyning og imødegå urimelig konkurrence ved hjælp af privilegeret adgang til råstoffer bør ikke bruges til at træffe protektionistiske foranstaltninger eller begrænse handelen og adgangen til EU-markedet for producenter i udviklingslande.

4.2. *Anden søjle: fremme af en bæredygtig råstofforsyning fra europæiske kilder*

4.2.1. Om Europa kan skabe en bæredygtig lokal og regional udvikling afhænger af den fremtidige udvikling af de økonomiske sektorer og deres evne til at udnytte den enkelte regions potentiale. Baseret på de beregnede reserver af de enkelte mineralforekomster er EØSU af den opfattelse, at minedriften kan bidrage til udviklingen både af lokalsamfundene og af medlemsstaterne ved at stille de nødvendige ressourcer til rådighed. På denne måde kan de bidrage til:

- udvikling af industriproduktionen og tilvejebringelse af de nødvendige råstoffer til industrien
- mindskelse af importafhængigheden og sikring af en udnyttelse af råstoffer;
- fastholdelse af et rimeligt antal kvalificerede arbejdstagere i denne sektor for at sikre den fortsatte efterforskning og udvinding af råstoffer i EU;
- skabelse af flere og sikrere arbejdspladser;
- styrkelse af den sociale samhørighed og den regionale udvikling;
- forbedring af leve- og arbejdsvilkår.

4.2.2. I betragtning af sin lange historie som råstofproducent skal Europa benytte sin knowhow og ekspertise til at vise, hvordan man bedst udvinder råstoffer, hvordan råstofudvindingen kan stimulere den økonomiske udvikling, hvordan de kan udnyttes på bæredygtig vis, og hvordan jorden bagefter kan anvendes til gavn for samfundet.

4.2.3. Medlemsstaterne bør overveje om de i deres politikker for fysisk planlægning tager højde for deres råstofpotentiale, og om deres prioritering i tilfælde af konkurrerende arealanvendelse

stadig er rettet mod sikringen af en bæredygtig råstofforsyning, dvs. at nærhedsprincippet finder anvendelse, når det er muligt og kommercielt holdbart.

4.2.4. Den geologiske viden ændrer sig konstant, og procedurerne bør derfor være tilstrækkeligt fleksible for at sikre den fremtidige adgang til naturressourcer, som endnu ikke er kortlagt.

4.2.5. Der skal laves **en opgørelse over eksempler på god lovgivning** med hensyn til råstofvirksomheders arealanvendelse for at:

- **forenkle procedurerne** og skabe større overensstemmelse mellem dem inden for EU samtidig med, at man sørger for, at der tages tilstrækkeligt hensyn til konkurrerende interesser herunder miljøinteresser;
- **mindskelse af steriliseringen af råstofkilder** ved at imødegå den mangelfulde planlægning af arealanvendelsen. Det er især vigtigt, at bestemmelserne om arealanvendelse ikke kun gælder for områder med kendte mineralfund.

4.2.6. Medlemsstaterne bør revidere deres retningslinjer vedrørende råstofudvinding efter de europæiske retningslinjer med hensyn til denne form for aktiviteter overensstemmelse med Natura 2000-planen. De skal også sørge for, at de kompetente myndigheder er klar over, at **råstofudvinding ikke er uforenelig med Natura 2000** (art. 6 i Habitatdirektivet er et fortræffeligt instrument til at sikre, at udvindingsindustrien respekterer principperne om bæredygtig udvikling).

4.2.7. For at få **bedre viden om forsyningen** med økonomisk strategiske materialer **og brugen af råstoffer i EU** bør EU foretage en analyse i lighed med den, De Forenede Staters *National Research Council* har udført. Målet skulle være at kortlægge og vurdere både potentielle forsyningsrisici for EU's industri og de forskellige råstoffers kritiske karakter inden for de forskellige anvendelsesmåder (der bør tages hensyn til følgende aspekter: den fysiske tilgængelighed af visse mineraler, der kan udvindes i visse EU-lande, eksisterende alternativer, geopolitiske risici for den internationale handel med strategiske og kritiske råstoffer samt EU's forsvarsbehov).

Meddelelsen indeholder en række anbefalinger, der skal øge kendskabet til råstoffer. Men der fremsættes ikke forslag til, hvordan kendskabet til brugen heraf i EU kan forbedres. Netop dette synes at være en af de fornemste prioriteter, hvis man vil udvikle en sammenhængende politik og gøre foranstaltningerne så effektive som muligt. Den amerikanske rapport om kritiske råstoffer indeholder en metode, som også kunne anvendes i Europa.

4.2.8. Især ville det være ønskeligt, at EU ved hjælp af de mest moderne teknologier **fik kortlagt sit potentiale af geologiske ressourcer** og de nationale geologiske institutters kapacitet til at tilvejebringe førsteklasses data, information og ekspertise vedrørende råstoffer. Der bør træffes specifikke foranstaltninger for at støtte den geologiske dataindsamling (her forstås indsamling af oplysninger om alle mulige geologiske aspekter som f.eks. geokemiske og geofysiske aspekter) f.eks. gennem den fremtidige udbredelse af GMES Land Services og/eller foranstaltninger inden for rammerne af den Europæiske Fond for Regionaludvikling. Endelig bør Kommissionen gennemføre en reel undersøgelse af situationen i medlemsstaterne.

4.2.9. EU-institutionerne bør **støtte det tjekiske, svenske og spanske formandskabs tiltag i forbindelse med denne problematik** herunder især:

- Under det svenske EU-formandskab skal der afholdes en konference for at fastlægge bedste praksis for fysisk planlægning og bæredygtig arealforvaltning efter udvindingen af råstoffer.
- Den i december 2009 planlagte konference om udforskning og udvinding i Rovaniemi (Finland), hvor man især vil undersøge bedste praksis til fremme af råstofudforskning i Europa.
- Med støtte fra TAIEX skal der organiseres en konference om råstofudforskning i Sydøsteuropa og på Balkan.

4.2.10. **Man skal prioritere forskning og udvikling inden for råstoffer og især udviklingen af teknologier, der opfylder de strengeste miljøkrav.** Endvidere bør man fremme **bedste praksis** inden for **udforskning, renere produktion og genbrug** og frem for alt metoder, der anvender markedsbaserede incitamenter, der er økonomisk holdbare. Den strategiske forskningsdagsorden og gennemførelsesplanen, som den europæiske teknologiplatform for bæredygtige mineralressourcer har udarbejdet, kunne tjene som udgangspunkt.

4.3. *Tredje søjle: optimering af EU's forbrug af primære råstoffer*

4.3.1. Ifølge den offentlige mening ligger hovedansvaret for miljøsituationen hos juridiske personer i dette tilfælde udvindingsvirksomheder og handelsvirksomheder, men i realiteten bærer

hele samfundet et ansvar for forbruget af produkter baseret på disse råstoffer.

Europas borgere bør være klar over, at vores eksistens er afhængig af mineralforekomster, men at det også samtidig **er meget vigtigt at beskytte miljøet og tilstræbe et ansvarligt forbrug af råstoffer.**

4.3.2. Ved fastlæggelsen af en politik og konkrete foranstaltninger for at optimere brugen af råstoffer skal man også tage hensyn til de legitime interesser i lande uden for EU og især udviklingslandenes lovgivningsmæssige og teknologiske muligheder. REACH-lovgivningen er blevet kraftigt kritiseret af flere afrikanske lande, som frygter, at denne kan føre til en urimelig diskriminering af deres eksport af mineralske råstoffer. I visse asiatiske lande har Basel-konventionen om farligt affald haft utilsigtede konsekvenser som f.eks. en stor vækst i uformelle metalgenvindingsindustrier, som anvender farlige fremgangsmåder, da de ikke har adgang til legitime råstofkilder.

4.3.3. Den europæiske forskningssektor og industrien skal tilskyndes til at **udvikle alternativer til kritiske råstoffer.** Europa-Kommissionen bør derfor på baggrund af det syvende rammeprogram foretage en grundig undersøgelse af listen over væsentlige metaller/råstoffer for at skabe grundlaget for de nye grønne teknologier og miljøvenlige produkter.

4.3.4. Genvindingsproblematikken skal ikke behandles som et simpelt administrativt anliggende, derimod kræver det en lovgivningsramme med behørig hensyntagen til forretningsmæssige og kommercielle aspekter. For at gennemføre dette princip kræver det:

- lovgivningsbestemmelser for indsamling, sortering, bearbejdning og genanvendelse af industri- og husholdningsaffald;
- incitamenter for at tilskynde forbrugerne til at deltage i genvindingsaktiviteter;
- specialiserede nationale og internationale netværk for indsamling, forarbejdning og industriel genbrug af affald;
- en på kommerciel basis fornuftigt fastlagt affaldsforvaltning varetaget af de lokale og regionale myndigheder.

Bruxelles, den 13. maj 2009

Mario SEPI

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg